

مصوبه‌ای که کارگران، پای آن را امضا زدند

افزایش ۱۵ درصدی مزد نیروی کار در سال جاری

نخستین ساعات روز پنجشنبه بیست و یکم فروردین ماه، شاهد اتفاقی نادر در سال‌های اخیر بود. شورای عالی کار که عصر روز چهارشنبه تشکیل جلسه داده بود، پس از هشت ساعت مذاکرات فشرده، به نتیجه‌ای برای اجماع بر سر تعیین افزایش مزد سال جاری کارگران نرسید و از این رو، لاجرم برای گیری روی آورد و در نهایت افزایش ۲۱ درصدی حداقل مزد و ۱۵ درصدی سایر سطوح مزدی کارگران به تصویب رسید.

نیست که اختلاف گروه‌های کارگری و کارفرمایی بر سر مزد، نشست شورای عالی کار را به چالش کشانده است، اما نخستین بار است که امضای نمایندگان جامعه کارگری، پای مصوبه افزایش مزد خودنمایی نمی‌کنند؛ موضوعی که نمایندگان کارگری از آن به عنوان دوجانبه‌گرایی به جای گفتن سه‌جانبه‌گرایی یاد می‌کنند.

افزایش ۲۱ درصدی حداقل مزد کارگران

اعضای شورای عالی کار پس از اعمال رأی گیری با افزایش ۲۱ درصدی حداقل دستمزد کارگران در سال ۹۹ موافقت کرده و پایه حقوق کارگران ۳۱۸ هزار تومان افزایش دادند. بر این اساس پایه حقوق کارگران از یک میلیون و ۵۱۷ هزار تومان در سال ۹۸ به یک میلیون و ۸۳۵ هزار و ۵۰۰ تومان در سال ۹۹ افزایش یافت.

افزایش مبلغ بن خواربار، مصوبه دیگر شورای عالی کار در این جلسه بود که از ۱۹۰ هزار تومان سال گذشته به ۴۰۰ هزار تومان رسید. حداقل مزد روزانه نیز از ۵۰ هزار و ۵۶۶ تومان سال ۹۸ به ۶۱ هزار و ۱۸۰ تومان در سال جاری افزایش یافت. شورای عالی کار در خصوص حق مسکن کارگران هیچ مصوبه‌ای نداشت و بر این اساس کمک هزینه مسکن کارگران همچون سال گذشته ۱۰۰ هزار تومان باقی ماند.

در ادامه مذاکرات برای تعیین دستمزد سایر سطوح مزدی، اعضای شورای عالی کار در صد سایر سطوح مزدی را ۱۵ درصد به همراه ۹۱ هزار تومان رقم ثابت در ماه تصویب کردند و پایه سنوات کارگران قرارداد موقت و دائم مشمول قانون کار بایش از یک سال سابقه کار به ۱۷۵ هزار تومان رسید.

با این حساب، مجموع دریافتی کارگران حداقل بگیر مجرد در سال ۹۹ با احتساب افزایش ۳۱۸ هزار تومانی حداقل مزد، حق مسکن ۱۰۰ هزار تومانی، بن خواربار ۴۰۰ هزار تومانی و سایر مزایای جانبی مزد، به حدود دو میلیون و ۲۵۰ هزار تومان و کارگران متاهل با احتساب موارد فوق و حق اولاد به حدود دو میلیون و ۸۰۰ هزار تومان نزدیک شد.

پوشش ۵۵ درصدی هزینه معیشت توسط حداقل مزد

در همین زمینه، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: با افزایش ۲۱ درصدی حداقل دستمزد در سال جاری کارگران، با احتساب سایر

منش رئیس جمهور وقت است، نخواهند رفت. علیرضا محبوب در یادداشتی به اتفاقات چهارشنبه شب شورای عالی کار و کنش نشان داد و نوشت: «امروز که مردم درگیر با ویروس منحوس کرونا، با فرارسیدن روز فرخنده نیمه شعبان، با شور و شوق و قلوب مالامال از عشق دست‌های تضرع را به آسمان برده و به امام خود متوسل شدند، شایسته نبود تلخی یک تصمیم بادمناهی فراگیر که زندگی بیش از نیمی از جمعیت کشور را تحت تاثیر قرار می‌دهد، محور نوشته‌ام باشد اما اتفاق تلخی که شکل گرفت، جای هیچ درنگی باقی نگذاشت. جامعه مظلوم و شریف کارگری ایران که الحق و انصاف بیش از ۲۰ سال است خالصانه و صادقانه در خطر استبداد و نظام رشد یافته با خون شهیدان و الامقام ایستاده است، در یکی از بزرگترین اعیاد خود در شبی که پس از لیل‌القدر بالارزش ترین شب‌هاست، این گونه عیدی خود را دریافت کرد.»

در ادامه این مطلب آمده است: «در باره حداقل دستمزد کارگران در سال ۱۳۹۹ که از سوی وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی اعلام شد، ذکر نکاتی حائز اهمیت است:

۱. از مساعی همه اعضای محترم شورای عالی کار به ویژه برادران گرانقدرم در گروه کارگری قدر دانی می‌کنم. اگر برادران کارگرم موافقت خود را به شکل تأیید در ذیل صورت جلسه اعلام می‌کردند به احترام و پاسداشت توافق سه‌جانبه سکوت پیشه می‌کردم و هیچ ورودی به مباحث را جایز نمی‌دانستم اما از آنجایی که ایشان به حق و مسئولانه تصمیم به عدم مشارکت در انعقاد یک تفاهم غیر قابل پذیرش گرفتند، راه برای نقد و اظهار نظر باز ماند. البته ای کاش نمایندگان کارفرمای بزرگ و گروه کارفرمایی، سعه صدر به خرج می‌دادند و به منطقی و بندهای قانونی نحوه افزایش حداقل دستمزد توجه می‌کردند. ریشه مباحث پاسخ به این پرسش ساده است که آیا منصفانه است که افزایش هزینه‌های زندگی کارگران را ۲۱ درصد منظر کنیم؟

۲. رئیس جمهور محترم، جناب آقای روحانی بارها اعلام کردند که افزایش دستمزد کارگران از میزان تورم سالانه کمتر نخواهد بود. انصافاً در سال‌های اخیر نیز ضمن تأکید بر این رویه، حمایت‌های ایشان راهگشا و ملموس بوده که آخرین آن در تعیین مزد سال ۹۸ نمود یافت. در این سال بانک مرکزی نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به اسفند ۹۷ را ۳۱.۲ درصد اعلام کرد لیکن با مصوبه شورای عالی کار حداقل دریافتی کارگران ۳۶.۵ درصد افزایش پیدا کرد و مجموع دریافتی حداقل بگیران (شامل حداقل دستمزد ماهیانه، حق مسکن و بن کارگری) با احتساب پایه سنواتی راز ۱۲۶۱۲۶۹۰ ریال با افزایش حدود ۴۹ درصدی به رقم ۱۸۰۲۶۸۲۲ ریال رساند.

۳. با تصمیم دولت و اعلام موافقت گروه کارفرمایی، حداقل دستمزد ماهیانه کارگران در صورت ابلاغ و اجرای بخشنامه ۲۱ درصد افزایش پیدای می‌کند و مجموع دریافتی حداقل بگیران با حداقل یک سال سابقه کار در کارگاه خود با احتساب حق مسکن، بن کارگری و پایه سنواتی به رقم ۲۵۱۰۴۲۷۰ ریال خواهد رسید که حدود ۲۳.۷ درصد افزایش را نسبت به سال قبل نشان می‌دهد. این در حالیست که نرخ تورم اعلامی دوازده ماهه بانک مرکزی منتهی به اسفند ۹۸ معادل ۴۱.۲ درصد بوده است.

۴. در ماه‌های پایانی سال گذشته در نشست‌ها و جلسات مختلف در کمیسیون‌ها و صحن علنی مجلس، بحث‌های مختلفی در مورد حداقل دریافتی مزد بگیران انجام شد و در نهایت منجر به اتخاذ یک تصمیم ملی شد: دریافتی هیچ شاغل و بازنشسته‌ای در سال ۹۹ کمتر از ۲۸ میلیون تومان نخواهد بود. با مصوبه مجلس در قانون بودجه کل کشور و اعلام دولت این موضوع برای کارکنان شاغل و بازنشسته هیات علمی، قضات و مشمولین خدمات کشوری و لشکری تمام دستگاه‌های اجرایی عملیاتی شد. اینک نیز مطابق همان توافق کلیه کارگران و بازنشستگان و مستمری بگیران تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی باید ماهانه حداقل ۲۸ میلیون ریال دریافت کنند.

۵. اکنون مخاطب اصلی عرائض برخی مسئولان ارشد اقتصادی دولت هستند؛ همان‌ها که من می‌دانم با تحلیل‌های ناصواب و سوءاستفاده از شرایط فعلی و گذرای جامعه، مقدمات را این گونه زمینه‌سازی کردند تا توافق‌ها به بن‌بست برسد. گویا نوبت به کارگران که رسید آسمان شان تهیید اگر

برخی مسئولین اجرایی گمان می‌کنند که بازنشسته تامین اجتماعی در ماه‌های پیش رو کمتر از دو میلیون و ۸۰۰ هزار تومان به حسابس واریزی شود سخت در اشتباه هستند. شاید همین باور باعث شد که دستمزد کارگران مطابق حدود و چارچوب‌های توافق اولیه تنظیم نشود و موجب عدم پذیرش گروه کارگری شود.

۶. هنوز راه اصلاح باز است و قطعاً کارگران و نمایندگان گانشان آماده یک توافق قانونی مبتنی بر ماده ۴۱ قانون کار و چارچوب‌های تفاهم شده قبلی هستند اما به هیچ وجه زیر بار بدعت‌های غیرقانونی که اتفاقاً در مابینت آشکار با تأکیدات و منش رئیس جمهور محترم است، نخواهند رفت. در این مسیر با شناختی که از وزیر محترم کار داریم و دلسوزی‌های که بارها در مقاطع مختلف بروز داده‌اند به یقین در صورت پایبندی برخی دولت‌مردان در سایه به اصول کلان توافق شده، مسیر دستیابی به مصوبه دستمزدی که مورد تأیید هر سه ضلع شورای عالی کار باشد تسهیل خواهد شد.»

در پایان این مطلب آمده است: «یک بار دیگر تأکید می‌کنم آنچه مورد اجماع مجلس و دولت واقع شد، این است که امسال هیچ شاغل و بازنشسته‌ای در صندوق‌های کشوری، لشکری و تامین اجتماعی کمتر از دو میلیون و ۸۰۰ هزار تومان دریافتی نداشته باشد. هر چند فراموش نکنیم دولت و کارفرمایان ماه گذشته و پس از مذاکرات مفصل پذیرفتند که حداقل رقم تامین سید معیشت خانوار (میانگین ۳۳.۳ نفر) ۴ میلیون و ۹۴۰ هزار تومان است که این رقم برای تعیین حداقل مزد بر مبنای بند ماده ۴۱ قانون کار باید مورد توجه قرار گیرد؛ در انتظار اصلاح فرآیند و پاسخ کریمانه متولیان محترم اجرایی برای ممانعت از ایجاد فاصله میان کارگران و دولت می‌مانیم.»

محبوب: آنچه مورد اجماع مجلس و دولت واقع شد، این است که امسال هیچ شاغل و بازنشسته‌ای در صندوق‌های کشوری، لشکری و تامین اجتماعی کمتر از دو میلیون و ۸۰۰ هزار تومان دریافتی نداشته باشد

کارفرمایان: مجموع دریافتی افراد رشد ۳۶ درصدی داشت

در سوسی دیگر ماجرا، کارفرمایان قرار دارند. کارفرمایان با تأیید چالش‌هایی که جامعه کارگری برای تامین معیشت خود با آن روبرو است، می‌گویند بسیاری از این نگاه‌ها به دلیل شرایط حاکم بر اقتصاد کشور، بنیبه و توان مالی کافی برای اعمال کردن همین ۱۵ درصد افزایش دستمزد راه هم ندارند و این افزایش دستمزد نگاه آنها را با چالش جدی مواجه می‌کند و ممکن است ناچار به تعدیل نیرو شوند. آنها می‌گویند برخی نگاه‌های تولیدی-صادراتی که تحت تأثیر افزایش نرخ ارزی سال‌های گذشته با افزایش تصاعدی درآمدهایشان مواجه شدند قطعاً برای افزایش ۱۵ درصدی دستمزد کارگران خود مشکلی ندارند و چه بسا می‌توانند دستمزد نیروی کار خود را بیش از این ارقام افزایش دهند اما نگاه‌هایی که درآمدهایشان طی سال‌های گذشته تحت تأثیر فضای اقتصادی کشور با کاهش مواجه شده، برای اعمال این ۲۱ درصد افزایش دستمزد، با چالش جدی مواجه هستند.

به اعتقاد نمایندگان کارفرمایی به دلیل مشکلات ناشی از شیوع و ویروس کرونا و درگیر شدن بارکود اقتصادی و از طرفی خطر افزایش

نرخ تورم، میزان رشد دستمزد قابل قبول است زیرا در کنار رشد ۱۵ درصد پایه مزد، سایر آیتم‌های مزدی نیز با افزایش مواجه بوده و در مجموع دریافتی کارگران را به حدود ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تا ۳ میلیون تومان رسانده است.

در این رابطه، «حمیدرضا سیفی» عضو کانون عالی کارفرمایان در گفت‌وگو با خبرنگار مهر گفت: اینکه اعلام می‌شود مزد فقط ۲۱ درصد (حداقل دستمزد) ۱۵ درصد (سایر سطوح مزدی) افزایش داشته در دست نیست. به تبع افزایش مزد، فقره‌های دیگری همچون حق مسکن، حق اولاد، سنوات، بن کارگری و... که در دریافتی کارگران لحاظ می‌شود نیز بار شد مواجه شده است.

وی افزود: بحثی که در جلسه مطرح کردیم این بود که دولت یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان عیدی می‌دهد اما ما دو برابر پایه مزد عیدی می‌دهیم و همچنین معادل یک پایه حقوق به عنوان مزایای پایان سال حق سنوات پرداخت می‌کنیم.

سیفی ادامه داد: امروز فرد مجردی که سر کار برود مجموع دریافتی‌اش نسبت به سال ۹۸، حدود ۲۶.۵ درصد افزایش یافته است. در واقع فقط آیتم پایه مزد ۲۱ درصد رشد داشته است که کارگران در جلسه می‌گفتند باید پایه مزد بیشتر از این رشد کند و به ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان برسد. این در حالی است که رشد پایه مزد اثر روانی بر تورم دارد و اثرات تورمی آن در جامعه بسیار بالاتر است. لذا دولت صلاح دید که بیشتر از ۲۱ درصد پایه را بالا نبرد تا به تورم دامن نزند. وی افزود: یک سالی ممکن است آیتم‌های دیگر مزد رشد و پایه مزد کمتر رشد کند و یک سالی ممکن است بر عکس این ماجرا اتفاق افتد ولی در مجموع دریافتی فرد مهم است. امسال به خاطر اثرات تورمی و بحرانی که گریبان اقتصاددندان را گرفته است تصمیم بر این شد که سایر فقره‌های مزد افزایش یابد.

عضو کانون عالی کارفرمایان گفت: ما مشکلی نداشتیم که پایه افزایش دهیم تا به کارگر نباشیم اما واقعیت این است که امسال با مشکل مواجه شده‌ایم. ۵۱ درصد شرکت‌های کشور خدماتی هستند و اولاد تعطیل شده‌اند.

بحران کارفرمایان را نمی‌بینند

وی در پاسخ به این انتقاد که گفته می‌شود دولت و کارفرمایان شرایط زندگی کارگران که در تامین هزینه‌های خود با مشکل مواجه شده‌اند را نمی‌بینند، اظهار داشت: شما چطور بحران کارگری را نمی‌بینید اما بحران کارفرمایان را نمی‌بینید. نگاه کنید در این ۱۰ روز چند نفر برای بیمه بیکاری ثبت نام کردند که حتی پیش‌بینی می‌شود تا پایان فروردین ماه تعداد ثبت نام کنندگان به یک میلیون نفر برسد. متقاضیان بیمه بیکاری در کشور هر سال بیشتر از ۲۰ هزار نفرند اما ببینید که در این مدت کوتاه چند کارگر تعدیل شده‌اند. سیفی افزود: بحران کرونا بزرگترین بحران بعد از جنگ جهانی دوم است. نمی‌توان چشم‌پوشی را روی این بحران جهانی، رکود اقتصادی و تعطیلی نگاه‌ها ببینیم و فقط یک روی سکه را ببینیم. عضو کانون عالی کارفرمایان در ادامه گفت: حقوق را بر اساس تورم انتهای سال ۹۸ یا تورم انتظاری تعیین می‌کنیم که تورم انتظاری آن طور که دولت پیش‌بینی کرده ۱۶ درصد است و تورم انتهای ۹۸ نیز ۳۴.۸ درصد بود. در حالی که میزان افزایش مجموع دریافتی یک کارگر برای امسال زیر ۳۶ درصد نیست. وی تصریح کرد: وقتی پایه حقوقی ۲۱ درصد رشد می‌کند کل هزینه‌هایی که کارفرمایان کند ۲۰.۱۶ برابر افزایش می‌یابد یعنی ۴۲ درصد زیرا یک کارفرما تا انتهای سال باید عیدی، سنوات، بیمه تأمین اجتماعی، یک ماهه مرخصی، بن کارگری و... بدهد. در واقع اگر پایه مزد یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان است هزینه کارفرما تا انتهای سال به ۳ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان می‌رسد.

کارگران: مزد تعیین شده، وجاهت قانونی ندارد

باین حال باید گفت که در بازار کار مدرن که کار دستمزدی در آن تعریف و نهادینه شده، کارگر

شریعتمداری: با تصمیم شورای عالی کار، دریافتی کارگران در مقایسه با حداقل سید معیشت یک خانوار کارگری ۳۳.۳ نفری که در سال گذشته ۵۵.۲ درصد آن را پوشش می‌داد امسال به ۵۵.۶ درصد افزایش یافت

نیروی کار خود را در ازای مزایای کارفرمای فروشد. سه‌جانبه‌گرایی به این معناست که دو طرف باید بر سر میزان مزد که بخشی از ارزش افزوده کارگر است و البته سود کارفرماناشی از همین ارزش افزوده است، مذاکره و چانه‌زنی کرده و به توافق برسند. دولت باید بی‌طرفی، بی‌نظر و فقط میانجی جلسات مذاکره باشد. حال سوال اینجاست که چگونه مزد ۹۹ را بدون حصول توافق میان کارگر و کارفرما، تعیین کرده‌اند و آیا این مزد و جاهت قانونی دارد؟

فرامرز توفیقی در این رابطه به این نامی گوید: ۲۱ درصد افزایش دستمزد از آنجا که هم با بند یک ماده ۴۱ و هم با بند دوم این ماده قانونی تعارض داشت، برای ما نمایندگان کارگری پذیرفتنی نبود و تنها کاری که می‌توانستیم بکنیم، امضا نکردن بود. اختلاف بین نظرات ما و نمایندگان کارفرمایی بسیار زیاد بود و البته مشکل اصلی ما با تیم اقتصادی دولت بود که جانب کارفرمایان را می‌گرفتند.

وی با تأکید بر اینکه مزد تعیین شده حتی با معیارهای عدالت مزدی همچونانی ندارد چرا که بسیار پایین تر از حقوق تعیین شده برای کارمندان و بازنشستگان دولت است، ادامه می‌دهد: ما در جلسات مزدی خلف وعده دیدیم و به نظر می‌رسد که هیچ تمایلی برای رفتن به سمت قانون مداری نیست. نمایندگان کارگری جلسات مزدی، فقط نماینده کارگران شاغل نیستند بلکه از جانب بازنشستگان کارگری که مستمری آنها تابع حداقل مزد کارگران است و همچنین مشمولان کمیته امداد و بهزیستی نیز نمایندگی دارند. بنابراین باید روی افزایش عادلانه پایه حقوق تأکید می‌کردیم و از معیار عدالت دفاع می‌کردیم. با این حال هر چه تلاش کردیم، به نفع اقتصاد دولت همراهی نکرد. آنها ادعا می‌کنند افزایش دستمزد تورم‌زاست. این در حالی است که علت تورم در جای دیگری است. اکنون در روزهای پایانی فروردین هستیم، در شهر یور ماه شما ببینید با این افزایش سپرده بانکی که بالای ۲ هزار میلیارد تومان است، چه حجم نقدینگی به اقتصاد تزریق شود و چقدر تورم داشته باشیم! دولتی‌ها ادعا می‌کنند که افزایش دستمزد تورم‌زاست، در حالی که این ادعا صحت ندارد. کارفرمایان ادعا می‌کنند به خاطر کرونا توان پرداخت نداریم. در حالی که این ادعا هم با توجه به سهم پایین دستمزد در قیمت تمام‌شده کالاها و خدمات، صحت ندارد. خلاصه هر کدام برای قانون‌گریزی، یک پهناهی دارند! به گفته توفیقی، ابلاغ مزد بدون جلب نظر کارگران با روح سه‌جانبه‌گرایی تضاد و تعارض دارد و مزد تعیین شده مغایر با قانون است.

توفیقی در پایان می‌گوید: قوه مقننه می‌تواند به موضوع ورود کرده و دولت را به دلیل عدم اجرای قانون مواخذه کند. نمایندگان مجلس باید وکیل‌الرعایا باشند نه وکیل‌الدوله و به موضوع مزد ورود نکنند. قوه قضاییه نیز می‌تواند دولت را به خاطر قانون‌گریزی مورد مواخذه و پیگرد قرار دهد.

این وسط، کاری که ما نمایندگان کارگری در جهت دفاع از حقوق موکلان خود می‌توانستیم انجام دهیم، همان امضا نکردن است که انجام دادیم. ما با مزد تعیین شده موافق نیستیم. حال اینکه ساختار ناکارآمد است و اجازه داده بدون نظر و توافق ما مزد تعیین شود، یک موضوع است و اینکه برخلاف الزامات ماده ۴۱ مزد مشخص شده، موضوعی دیگر، قوای مقننه و قضاییه می‌توانند به قانون‌گریزی ورود کنند.

